

SPRAWOZDANIA

Sławomir Chmielewski, Jacek Słupek

SPRAWOZDANIE Z OBOZU SZKOLENIOWO-NAUKOWEGO W ŚWIĘTOKRZYSKIM PARKU NARODOWYM

W dniach 1-15 lipca 1991 Sekcja Przyrody Muzeum Okręgowego w Radomiu przy wydatnej finansowej pomocy Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego i Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Radomiu oraz życzliwości Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Kielcach zorganizowała obóz szkoleniowo-naukowy dla członków Radomsko-Kieleckiego Towarzystwa Przyrodniczego. Lokalizacja obozu na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego, za zgodą Dyrekcji ŚPN, pozwoliła na zapoznanie uczestników obozu z elementami przyrody żywej i nieożywionej tego unikatowego obszaru. W trakcie obozu szczególny nacisk położono na penetrację całego kompleksu leśnego Łysogór, Doliny Czarnej Wody oraz rezerwatu Chełmowa Góra wchodzącego w skład ŚPN, rzadziej otuliny Parku. Każdy oddział leśny skontrolowano, co najmniej raz. Spostrzeżenia ptaków nanoszono na mapy drzewostanowe w skali 1: 20 000. Obserwacje prowadzono w grupach 2-5 osobowych, przeważnie w godzinach rannych, wyjątkowo nocą. Łącznie w obozie wzięło udział 26 osób. Zebrany materiał, ze względu na porę roku nie obejmował wszystkich potencjalnie występujących gatunków, jednak zakres penetracji oraz zebrany materiał mogą posłużyć do wstępnej charakterystyki niektórych z nich na terenie ŚPN.

Przegląd obejmuje 34 gatunki. Oceny liczby par lęgowych zwłaszcza wróblowych *Passeriformes* należy uznać za zaniżone. Łącznie na terenie ŚPN i jego otuliny stwierdzono w omawianym okresie 84 gatunki

Bocian czarny *Ciconia nigra*. W oddziale 30k znaleziono gniazdo ze świeżymi śladami odchodów oraz szczątki skorup z jaj. W maju 1990 obserwowano w tej okolicy 1 os.

Krzyżówka *Anas platyrhynchos*. Gniazdowała w dolinie Czarnej Wody oraz w parku w Bodzentynie, gdzie napotkano samicę z nielotnymi młodymi.

Trzmielojad *Pernis apivorus*. W północnej części parku stwierdzono zajęte terytorium 1 pary.

Jastrząb *Accipiter gentilis*. Łącznie w granicach Parku gniazdowało 4-6 par.

Krogulec *Accipiter nisus*. Na badanym terenie gniazdowały co najmniej 2 pary (znaleziono 1 gniazdo). Ze względu na skryty tryb życia nie wyklucza się możliwości gniazdowania w większej liczbie.

Myszolów *Buteo buteo*. Na podstawie obserwacji rodzin, słabo lotnych ptaków oraz znalezionych gniazd i pojedynczych terytorialnych ptaków liczebność populacji legowej oceniono na 8 par.

Kobuz *Falco subbuteo*. Na terenie Parku gniazdowały 2 pary, wykryto gniazdo (oddz. 11m) a w innym miejscu obserwowano terytorialne ptaki.

Jarząbek *Bonasa bonasia*. W dolinie Czarnej Wody w ok. oddz. 41 wypłoszono z zadrzewień rodzinę słabo lotnych ptaków, a w oddz. 46 – 2 ptaki.

Kuropatwa *Perdix perdix*. Nielicznie obserwowana na obrzeżach Parku.

Bażant *Phasianus colchicus*. Pojedyncze ptaki obserwowano poza granicami Parku.

Słonka *Scolopax rusticola*. O zmierzchu przelatujące ptaki obserwowano w oddz. 14 i 15 oraz 2 ciągnące w dolinie Czarnej Wody. Ponadto pojedyncze wypłoszono w oddz. 81 i 209.

Grzywacz *Columba palumbus*. Spotykany w odpowiednich środowiskach na terenie całego Parku.

Sierpówka *Streptopelia decaocto*. Gniazdowała w wioskach na obszarze wchodzącym w skład otuliny.

Turkawka *Streptopelia turtur*. Nielicznie obserwowana w północnej części Parku.

Puszczyk *Strix aluco*. Jednego ptaka słyszano nocą w dolinie Czarnej Wody.

Puszczyk uralski *Strix uralensis*. W dniach 6-7 VII w dziupli martwej jodły (oddz. 161) obserwowano w dzień jednego osobnika. Akceptacja KF PTZool.

Uszatka *Asio otus*. W dolinie Czarnej Wody widziano młodocianego osobnika.

Jerzyk *Apus apus*. Dość licznie gniazdował w Bodzentynie.

Krętogłów *Jynx torquilla*. Nielicznie notowany w całym Parku.

Dzięcioł zielony *Picus viridis*. Rodzinę dobrze lotnych ptaków obserwowano w zachodniej części Parku.

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius*. Parę ptaków spotykano w oddz. 23.

Dzięcioł duży *Dendrocopos major*. Najliczniejszy gatunek dzięcioła na terenie Parku.

Dzięcioł białogrzbity *Dendrocopos leucotos*. Pojedyncze ptaki, parę oraz rodzinę spotykano na terenie całego Parku; oddz. 103/139 – 1 ad, oddz. C-1/139 – rodzina, oddz. 124 – 1 samiec, oddz. 131 – 1 ad., oddz. B – 1 – para.

Dzięciołek *Dendrocopos minor*. Pojedyncze ptaki spotykano na terenie całego ŚPN.

Kopciuszek *Phoenicurus ochruros*. Pojedyncze ptaki notowano w wioskach w granicach otuliny, jak również na Św. Krzyżu.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus*. Jedną rodzinę obserwowano przy klasztorze na Św. Krzyżu.

Zniczek *Regulus ignicapillus*. Dwukrotnie odnotowano śpiewające samce w oddz. 137 i 135.

Muchołówka mała *Ficedula parva*. Wykryto 9 stanowisk śpiewających samców, głównie w strefie buczyn i prześwietlonych drzewostanów grądowych.

Muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*. W rezerwacie Chełmowa Góra odnotowano 3 śpiewające samce.

Orzechówka *Nucifraga caryocatactes*. Jednego ptaka (*imm.*?) obserwowano w strefie buczyn w oddz. 137.

Gawron *Corvus frugilegus*. W Bodzentynie znajdowała się kolonia składająca z około 55 gniazd.

Kruk *Corvus corax*. W granicach Parku i w jego otulinie obserwowano 2-3 rodziny.

Czyżyk *Carduelis spinus*. Pojedyncze ptaki oraz dobrze lotne rodziny spotykano w 20 miejscach na całym obszarze Parku.

Gil *Pyrrhula pyrrhula*. Terytorialne samce (drugi lęg) obserwowano na terenie całego Parku. W przybliżeniu wielkość populacji oceniono na 25-35 par.

Poza wymienionymi gatunkami w granicach ŚPN i jego otuliny obserwowano: kukułkę *Cuculus canorus*, skowronka *Alauda arvensis*, dymówkę *Hirundo rustica*, oknówkę *Delichon urbica*, świergotka drzewnego *Anthus trivialis*, pliszkę żółtą *Motacilla flava*, pliszkę siwą *Motacilla alba*, strzyżyka *Troglodytes troglodytes*, pokrzywnicę *Prunella modularis*, rudzika *Erithacus rubecula*, pokląskwę *Saxicola rubetra*, kosa *Trudus merula*, śpiewaka *Turdus philomelos*, kwiczoła *Turdus pilaris*, zaganiacza *Hippolais icterina*, piegzę *Sylvia curruca*, cierniówkę *Sylvia communis*, gajówkę *Sylvia borin*, kapturkę *Sylvia atricapilla*, świstunkę *Phylloscopus sibilatrix*, pierwiosnka *P. collybita*, piecuszka *P. trochilus*, mysikrolika *Regulus regulus*, muchołówkę szarą *Muscicapa striata*, muchołówkę żałobną *Ficedula hypoleuca*, raniuszką *Aegithalos caudatus*, sikorę ubogą *Parus palustris*, czarnogłówkę *P. montanus*, czubatkę *P. cristatus*, sosnowkę *P. ater*, modraszkę *P. caeruleus*, bogatkę *P. major*, kowalika *Sitta europaea*, pełzacza leśnego *Certhia familiaris*, wilgę *Oriolus oriolus*, gąsiora *Lanius collurio*, sójkę *Garrulus glandarius*, kawkę *Corvus monedula*, wronę *Corvus corone*, szpaka *Sturnus vulgaris*, wróbla *Passer domesticus*, mazurka *P. montanus*, ziębę *Fringilla coelebs*, kulczyka *Serinus serinus*, dzwońca *Carduelis chloris*, szczygła *C. carduelis*, makolągwę *C. cannabina*, grubodzioba *Coccothraustes coccothraustes*, trznadla *Emberiza citrinella*, ortolana *E. hortulana*.

Adres do korespondencji:

Sławomir Chmielewski, ul. Rynek 12, 05-640 Mogielnica, e-mail: sch6@wp.pl

REPORT ABOUT A SCIENTIFIC-EDUCATIONAL CAMP IN THE ŚWIĘTOKRZYSKI NATIONAL PARK

Summary

During 1-15 July 1991, the participants of a scientific-educational camp made an inventory of avifauna in the Świętokrzyski National Park (50°53'N, 21°00'E) and in some parts of its buffer zone. A total of 84 species were noted. The most important findings include the confirmation of the occurrence of some already known species and discovery of new species such as black stork (a nest), honey buzzard (1 pair), hazel hen, Ural owl, white-backed woodpecker, firecrest, collard flycatcher, and nutcracker.